

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 022-03/16-13/05
Urbroj: 50301-04/12-16-4
Zagreb, 2. lipnja 2016.

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Prilijeno: 02-06-2016			
Klasifikacijska oznaka:		Org. jed.	
021-12	16-08	11	65
Uredbeni broj:		Pril.	Vrij.
50-16-04		—	—

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Interpelacija o radu Ministarstva kulture u svezi odgovornosti ministra kulture zbog narušavanja ugleda Ministarstva kulture i Vlade Republike Hrvatske i Republike Hrvatske u cjelini te ugrožavanja slobode izražavanja i onemogućavanja razvitka demokratskog medijskog prostora u Republici Hrvatskoj - Izvješće Vlade Republike Hrvatske

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, klase: 021-12/16-08/11, urbroja: 65-16-03, od 12. svibnja 2016. godine

Na temelju članka 147. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, broj 81/13), Vlada Republike Hrvatske povodom Interpelacije o radu Ministarstva kulture u svezi odgovornosti ministra kulture zbog narušavanja ugleda Ministarstva kulture i Vlade Republike Hrvatske i Republike Hrvatske u cjelini te ugrožavanja slobode izražavanja i onemogućavanja razvitka demokratskog medijskog prostora u Republici Hrvatskoj, koju je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijelo šesnaest zastupnika u Hrvatskome saboru, daje sljedeće

IZVJEŠĆE

Sloboda izražavanja i sloboda medija zajamčena je člankom 38. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), te medijskim zakonodavstvom Republike Hrvatske, Zakonom o medijima (Narodne novine, br. 59/04, 84/11 i 81/13), Zakonom o elektroničkim medijima (Narodne novine, br. 153/09, 84/11, 94/13 i 136/13) i Zakonom Hrvatskoj radioteleviziji (Narodne novine, br. 137/10 i 76/12), koji zabranjuju cenzuru i propisuju poštivanje i punu zaštitu novinara u obavljanju njihovog odgovornog posla u skladu s pravilima novinarske struke i etike. Ministarstvo kulture, kao središnje tijelo državne uprave nadležno za upravno-pravne poslove u području javnog informiranja i normativne aktivnosti vezane uz izradu

medijskog zakonodavstva, ima jasan stav o zaštiti slobode izražavanja i slobode medija, osobito kad je u pitanju zaštita novinara od nasilja i drugih oblika prijetnji i sprječavanja profesionalnog i stručnog obavljanja novinarskog posla. Ministarstvo takvo nasilje u potpunosti osuđuje, što se odnosi i na slučaj gospodina Ante Tomića, vezano uz događaj od 1. travnja 2016. godine. Međutim, u ovom konkretnom slučaju, za koji je kasnije utvrđeno da se ne radi o fizičkom napadu usmjerenom na njega kao novinara, došlo je do prenošenja navodne izjave ministra kulture dr. sc. Zlatka Hasanbegovića, koju on nikada nije osobno izrekao, te je tako stvoren i vrijednosno dvojbena formuliran stav prenošen u svim medijima bez odgovarajuće provjere informacije. Ovim je stvoren netočan dojam da se podržava nasilje prema novinarima kako oni ne bi slobodno i profesionalno obavljali svoj novinarski posao. Ministarstvo kulture pridaje najveće značenje poštivanju slobode novinara da nesmetano obavljaju svoj profesionalni poziv sukladno novinarskoj struci i etici, a imajući u vidu da je ministar kulture dr. sc. Zlatko Hasanbegović bio osobno izložen teškom govoru mržnje novinara i publicista gospodina Ante Tomića, kao obliku verbalnog nasilja, koje drugi novinari i njihova udruženja nisu na odgovarajući način osudili.

Što se tiče pitanja iz Interpelacije vezanog uz Vijeće za elektroničke medije, u konkretnom slučaju nije riječ o političkoj poruci da će Vijeće biti raspušteno ako pri obavljanju svojih zakonom utvrđenih dužnosti povuče potez koji se ne sviđa opciji na vlasti, kako se navodi u obrazloženju teksta Interpelacije, već o davanju mišljenja Hrvatskome saboru o Izvješću o radu Vijeća za elektroničke medije i Agencije za elektroničke medije za 2014. godinu, koje je Vlada Republike Hrvatske uputila Hrvatskome saboru aktom, klase: 022-03/15-12/61, urbroja: 50301-04/12-16-13, od 10. ožujka 2016. godine. Vijeće za elektroničke medije u skladu sa Zakonom o elektroničkim medijima, te Zakonom o Hrvatskoj radioteleviziji, koji također propisuje zadaće Vijeća u praćenju izvršavanja određenih zakonskih obveza Hrvatske radiotelevizije, donijelo je Program rada Vijeća i Agencije za 2014. godinu. Navedeni Program rada u 2014. godini nije proveden, što proizlazi iz samog Izvješća o radu Vijeća za elektroničke medije i Agencije za elektroničke medije za 2014. godinu, u kojemu se ne spominje da je 2014. godine nad Hrvatskom radiotelevizijom proveden nadzor u pogledu korištenja mjesečne pristojbe i drugih javnih prihoda u skladu s pravilima državne potpore za javne radiodifuzijske usluge, odnosno u skladu s člancima 38., 39. i 44. Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji, iako je provedba ovoga nadzora izričita zakonska obveza Vijeća, koja je bila predviđena i navedenim Programom rada Vijeća i Agencije, za 2014. godinu. Također, u Izvješću o radu nije naveden podatak da je jedna članica Vijeća za elektroničke medije bila u sukobu interesa i protuzakonito obavljala dvije javne dužnosti, i to članice Vijeća i članice Upravnog vijeća Hine, od 1. svibnja 2013. do 16. prosinca 2014. godine, što je svojim Mišljenjem i Odlukom utvrdilo Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa, a Vijeće je bilo dužno izvijestiti Vladu Republike Hrvatske da su se stekli uvjeti za njezino razrješenje prije isteka mandata, što je propustilo učiniti.

Slijedom navedenoga, Vlada Republike Hrvatske smatra da zbog očitih i osobito teških propusta u izvršavanju zakonskih obveza Vijeća i Agencije nisu ispunjeni uvjeti za prihvaćanje njihova Izvješća o radu za 2014. godinu. S obzirom na sadržaj odredbe članka 68. stavka 11. podstavka 8. Zakona o elektroničkim medijima, prema kojoj Hrvatski sabor može razriješiti predsjednika i članove Vijeća za elektroničke medije u slučaju neispunjavanja ciljeva i zadaća utvrđenih godišnjim programom rada Agencije, Vlada Republike Hrvatske dala je takvo mišljenje upravo zato što su se stekli navedeni zakonski razlozi za razrješenje, kako je prethodno navedeno.

Što se tiče pitanja iz Interpelacije vezano uz prestanak sufinanciranja neprofitnih medija u Ministarstvu kulture, potrebno je ukazati na to da je sufinanciranje neprofitnih medija započelo kao aktivnost Ministarstva kulture nakon što je Odlukom tadašnje ministricke kulture, klase: 612-12/13-01/0024, urbroja: 532-06-01-01/5-13-1, od 17. travnja 2013. godine, osnovano Stručno povjerenstvo za neprofitne medije, na temelju Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave (Narodne novine, br. 150/11, 22/12 i 39/13) i Pravilnika o izboru i utvrđivanju javnih potreba u kulturi (Narodne novine, br. 69/12 i 44/13). Ovim je prvi put uvedena praksa da Ministarstvo kulture kao središnje tijelo državne uprave sufinancira programe medija u okviru Zakona o financiranju javnih potreba u kulturi (Narodne novine, br. 47/90, 27/93 i 38/09), odnosno podzakonskog propisa za provedbu toga Zakona. U razdoblju provedbe programa sufinanciranja medija i podjele sredstava neprofitnim medijima, od 2013. godine dogodile su se određene nepravilnosti u postupanju koje su u konačnosti dovele i do potvrđenog sukoba interesa od strane nadležnog tijela. Tako je Povjerenstvo Hrvatskoga sabora za odlučivanje o sukobu interesa za tadašnju ministricu kulture dr. sc. Andreju Zlatar Violić, u predmetu dodjele sredstava neprofitnom mediju portalu Autograf.hr, u kolovozu 2015. godine utvrdilo postojanje sukoba interesa i izreklo joj novčanu kaznu, što je potom potvrdio i Upravni sud u Zagrebu svojom odlukom u studenome 2015. godine.

S obzirom na nastale proturječnosti vezane uz provedbu programa kojim se sufinanciraju neprofitni mediji, Odlukom ministra kulture od 27. siječnja 2016. godine razriješeno je Stručno povjerenstvo za neprofitne medije, a stručne poslove vezane uz provedbu programa koji su u tijeku preuzela je stručna služba Ministarstva kulture.

Međutim, navedenom Odlukom ministra kulture nije prestalo sufinanciranje programa neprofitnih medija. Programi neprofitnih medija sufinanciraju se na temelju odredbi članka 64. Zakona o elektroničkim medijima putem Fonda za poticanje pluralizma i raznolikosti elektroničkih medija, koji je Fond Agencije za elektroničke medije. Sredstvima Fonda Agencije za elektroničke medije neprofitni mediji sufinanciraju se već niz godina, a odluku o raspodjeli sredstava donosi Vijeće za elektroničke medije kao nezavisno regulatorno tijelo u području elektroničkih medija. Navedeni Fond za poticanje pluralizma i raznolikosti elektroničkih medija Agencije za elektroničke medije ne financira se iz državnog proračuna, već iz javnih sredstava koja toj Agenciji uplati Hrvatska radiotelevizija, u visini od 3% mjesečno ukupno prikupljenih sredstava na ime pristojbe, što ukupno trenutačno godišnje iznosi oko 32.000.000,00 kuna. Ministarstvo kulture je 2013., 2014. i 2015. godine dodjeljivalo neprofitnim medijima oko 3.000.000,00 kuna godišnje iz sredstava državnog proračuna. Od 2013. godine sredstvima Fonda sufinanciraju se programi neprofitnih nakladnika televizije i/ili radija, neprofitnih pružatelja medijskih usluga na zahtjev i pružatelja medijskih usluga koji imaju dopuštenje za satelitski, internetski, kabeleski i drugi oblik prijenosa audiovizualnog i/ili radijskog programa, neprofitnih pružatelja elektroničkih publikacija, neprofitnih proizvođača audiovizualnih i/ili radijskih programa, koji su od javnog interesa.

Iz prethodno navedenoga razvidno je da se iz sredstava Fonda Agencije sufinanciraju i elektroničke publikacije koje su definirane prema članku 2. stavku 1. Zakona o elektroničkim medijima kao urednički oblikovani programski sadržaji koje dnevno ili periodično putem interneta objavljuju pružatelji elektroničkih publikacija u svrhu javnog informiranja i obrazovanja.

Ministarstvo kulture je sufinancirajući neprofitne medije uglavnom sufinanciralo elektroničke publikacije koje se već sufinanciraju iz sredstava Fonda Agencije, tako da se radilo o preklapanju nadležnosti, pri čemu su ostala otvorena sporna pitanja statusa potpore koju dodjeljuje Ministarstvo i kriterija za dodjelu, s obzirom na to da navedene potpore prema Zakonu o elektroničkim medijima imaju status državne potpore i propisane kriterije za raspodjelu sredstava. Dodjela potpora Ministarstva kulture neprofitnim medijima izazvala je sukobe među korisnicima zbog nedorečenih kriterija o raspodjeli sredstava, a došlo je i do arbitrarne dodjele sredstava mimo kriterija, što je imalo za posljedicu javnu intervenciju Povjerenstva Hrvatskoga sabora za odlučivanju o sukobu interesa, koje je tim povodom izreklo i odgovarajuće sankcije, kako je prethodno navedeno.

S obzirom na to da je Republika Hrvatska prilikom pristupanja Europskoj uniji usvojila model sufinanciranja medija putem nezavisnog regulatornog tijela, Vijeća za elektroničke medije koje je tijelo Agencije za elektroničke medije, upravo kako bi se otklonio utjecaj tijela državne uprave i time politički utjecaj na financiranje medija, Vlada Republike Hrvatske smatra da se tog modela sufinanciranja treba dosljedno pridržavati, jer se on pokazao transparentnim i učinkovitim u pogledu osiguravanja pluralizma raznovrsnosti medija.

Iz svih navedenih razloga Vlada Republike Hrvatske smatra da je Odluka Ministarstva kulture o ukidanju Stručnog povjerenstava za neprofitne medije bila opravdana i donesena radi usklađenja rada Ministarstva kulture s važećim zakonskim propisima, imajući u vidu djelokrug Ministarstva kulture koje prema članku 24. Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave (Narodne novine, br. 150/11, 22/12, 39/13, 125/13 i 148/13) obavlja, između ostaloga, i upravne poslove u području javnog informiranja, što obuhvaća normativne aktivnosti izrade zakonskih i drugih propisa.

Također, potrebno je ukazati na to da Ministarstvo kulture i dalje ciljano sufinancira neprofitne medije na temelju Zakona o financiranju javnih potreba u kulturi, u okviru programa za inovativne umjetničke i kulturne prakse te časopise.

Što se tiče korištenja sredstava fondova Europske unije za sufinanciranje programa medija, Republika Hrvatska nije odustala od korištenja tih izvora financiranja navedenih programa, već će se ona koristiti u skladu s propisanim kriterijima kada se za to stvore uvjeti. U tom se smislu također iskazuje skrb Republike Hrvatske da se za rad medija stvore uvjeti koji se poboljšavaju sukladno povećanju standarda prihvaćenih na razini Europske unije.

Ministarstvo kulture priprema pozive za više programa u okviru Operativnog programa "Učinkoviti ljudski potencijali 2014. - 2020.", te je sukladno pripremljenosti i kompleksnosti programa izrađen indikativni godišnji plan. S obzirom na to da je program "Razvoj medija zajednice" kompleksniji od ostalih programa koje priprema Ministarstvo kulture, predviđeno je da se poziv za taj program objavi u 2017. godini. Potrebno je napomenuti da Indikativni godišnji plan objave poziva na dostavu projektnih prijedloga sadrži indikativni popis poziva na dostavu projektnih prijedloga i rokova poznatih u trenutku izrade plana, te je podložan izmjenama i dopunama sukladno dinamici poslovnih procesa uključenih institucija. Slijedom navedenoga, Ministarstvo kulture planira objaviti poziv na dostavu projektnih prijedloga za program "Razvoj medija zajednice" u 2017. godini na indikativni iznos financijske omotnice od 30.600.000,00 kuna.

Što se tiče zahtjeva iz Interpelacije da se ministar kulture očituje o stavu prema ustaškom režimu i njegovim ciljevima i postupcima, potrebno je istaknuti da je ministar kulture dr. sc. Zlatko Hasanbegović u brojnim javnim nastupima jasno osudio navedeni režim i sva zlodjela koja su počinjena za vrijeme trajanja tog režima, a što je i stav Vlade Republike Hrvatske, čiji je on član. Sastancima i razgovorima s brojnim predstavnicima vjerskih zajednica i nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, te najavljenom potporom u razvoju njihovih kulturnih projekata, ministar kulture već je u prva tri mjeseca mandata pokazao da poštuje društvene, nacionalne i vjerske različitosti.

Slijedom svega navedenoga Vlada Republike Hrvatske smatra da navodi izneseni u Interpelaciji neosnovano upućuju na navodno narušavanje ugleda Ministarstva kulture i Vlade Republike Hrvatske i Republike Hrvatske u cjelini te ugrožavanje slobode izražavanja i onemogućivanja razvitka demokratskog medijskog prostora u Republici Hrvatskoj, s obzirom na to da se zakonski propisi koji jamče slobodu medija u cijelosti provode osiguravajući najveći standard sloboda i mogućnosti za nesmetani profesionalni rad novinara. Republika Hrvatska štiti i promiče pluralizam i raznovrsnost medija te će to i ubuduće činiti u skladu s najvišim standardima prihvaćenima na razini Europske unije, što uključuje i korištenje sredstava fondova koja budu na raspolaganju. Također, Vlada Republike Hrvatske smatra da nije potrebno donošenje Nacionalnog programa zaštite i promocije slobode izražavanja i razvoja demokratskog medijskog prostora s pripadajućim proračunom, budući da se u Republici Hrvatskoj poštuju svi propisani standardi zaštite slobode medija i slobode izražavanja.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim Izvješćem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila dr. sc. Zlatka Hasanbegovića, ministra kulture, dr. sc. Anu Lederer, zamjenicu ministra kulture, te doc. dr. sc. Ivu Hraste Sočo, pomoćnicu ministra kulture.

